

Asia: VN/25351/2021

Maksuehtolain muuttaminen. Työryhmän mietintö

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Yrittäjät kannattaa esitystä pienin muutoksin

Voimassa olevan maksuehtolain 5 §:n mukaan yritysten välillä ei saa käyttää yli 30 päivän maksuaikaa, jos asiasta ei ole nimenomaisesti sovittu. Sääntely on pakottavaa. Yksipuoliset ilmoitukset tai maksuehtojen tosiasiallinen pidentäminen eivät täytä nimenomaisen sopimisen edellytystä. Tästä huolimatta muutamit monikansalliset suuryritykset tai neuvotteluasemaltaan sopimuskumppaneitaan vahvemmat kansalliset yritykset ovat yksipuolisella ilmoituksella pidentäneet omia maksuaikojaan. Ongelmaksi on muodostunut, etteivät velkoja-asemassa olevat sopimuskumppanit ole voineet tosiasiallisesti riitauttaa maksuehtolain vastaista menettelyä niin halutessaan.

Maksuehtolain tarkoituksena on suojata velkojana olevaa yritystä. Käytännössä suoja voi olla tehoton, jos pienyrittäjällä ei ole matalan kynnyksen mahdollisuutta riitauttaa ison sopimuskumppanin menettelyä. Jos pienyrittäjä ei hyväksy isomman velallisen yksipuolista ilmoitusta, tällä on mahdollisuus viedä asia markkinaoikeuden ratkaistavaksi. Valitettavasti menettely ei ole pienelle yritykselle realistinen keino saada oikeutta prosessin keston ja epävarmuuden vuoksi. Sen vuoksi kannatamme työryhmän ehdotusta, jonka mukaisesti asetettaisiin viranomaisen valvomaan maksuehtosääntelyn noudattamista. Kynnys saattaa asia viranomaisen arvioitavaksi olisi matala, ja viranomaisen voisi ottaa asian selvittääkseen myös omasta aloitteesta.

Täydennysesitys maksuaikalain 10 a pykäläehdotukseen

Työryhmä ehdottaa, että valvovaksi viranomaiseksi asetetaan Etelä-Suomen aluehallintovirasto 10 a §:ssä esitetyllä tavalla (myöhemmin ESAVI). Viran-omainen ei kuitenkaan ottaisi tutkittavaksi kaikkia

ilmoituksia, vaan sekä velkojalle (vuotuinen liikevaihto alle 2 miljoonaa euroa) että velalliselle (vuotuinen liikevaihto vähintään 2 miljoonaa euroa) asetetaan liikevaihtoa koskevat edellytykset. Arviomme mukaan lausunnolla olevassa maksuaikalain 10 a pykälässä ehdotetut liikevaihtorajat antavat useimmille pienyrittäjille mahdollisuuden saattaa maksuaikaa koskeva asiansa viranomaisen käsiteltäväksi.x

Haluamme kuitenkin nostaa esille, ettei esitetyllä valvontasääntelyllä kyetä turvaamaan kaikkien heikommassa neuvotteluasemassa olevien velkojien asemaa. Jos esimerkiksi velallinen on monikansallinen suuryritys, jonka liikevaihto on useita miljardeja euroja, ei sopimussuhde ole tasavertainen sopimuskumppanin kanssa, jonka liikevaihto on kolme miljoonan euroa.

On tullut ilmi, että esimerkiksi puunkorjuuta koskevalla toimialalla on edellytetty pienyrittäjiä joustamaan ja hyväksymään isomman sopimuskumppanin pitkät maksuehdot. Toimialalla on tavanomaista toimia yrittäjien muodostamien yrittäjäverkostojen kautta. Toimintatapaan kuuluu, etteivät pienyrittäjät tee sopimuksia suotaan ison metsäteollisuusyrityksen kanssa. Urakointisopimus tehdään joko useammasta yrittäjästä koostuvan markkinointiyrityksen kautta, joka ostaa tarvittavat korjuusuoritteet läpilaskutuksena osakasyrityksiltään, tai siten niin, että yksi metsäkoneyritys toimii pääurakoitsijana suhteessa suureen metsäteollisuusyritykseen ja muut yrittäjät sen aliurakoitsijoina.

Haluamme korostaa, ettei nyt esitetyn sääntelyn nojalla voida estää esimerkiksi puunkorjuutoimialalla tapahtuvia maksuehtolainsäädäntöön liittyviä väärinkäytöksiä nykyistä tehokkaammin. Jos suuri metsäteollisuusyritys toimisi maksuehtolain 5 §:n vastaisesti ja vaatisi itselleen yli 30 päivän maksuaikoja, se samalla käytännössä pakottaisi kooltaan pienet sopimuskumppaninaan olevat pääurakoitsijat vyöryttämään pitemmät maksuajat sopimusketjussa alaspäin. Lausunnolla olevan 10 a §:n mukaisesti pääurakoitsija ei voisi saattaa suuren metsäteollisuusyrityksen toimintaa valvovan viranomaisen tutkittavaksi, mutta aliurakoitsijat voisivat sen tehdä suhteessa pääurakoitsijoihin. Näin ollen ehdotetulla sääntelyllä ei voitaisi puuttua ongelman juurisyihin.

Ymmärrämme, että viranomaisvalvonnasta säädettyä on yhtenä tekijänä otettava huomioon valvonnasta aiheutuvat resurssitarpeet. Toisaalta pidämme perusteltuna, että lainvalmistelussa otetaan huomioon sellaiset ongelmatilanteet, joita ilmenee yritysten välisissä sopimussuhteissa. Tästä syystä pidämme tärkeänä, että puunkorjuun toimialalle ja mahdollisesti myös muille toimialoille tyypillinen verkostomainen toiminta, sopimusketjutukset ja niissä esiintyvät ilmiöt otetaan valvontasääntelyssä huomioon. Esitämme maksuehtolain 10 a §:ään lisättäväksi, että velallisen liikevaihdon ollessa yli satakertainen velkojan liikevaihtoon verrattuna, viranomaisen tulee ottaa väitetty maksuehtolain 5 §:n rikkominen tutkittavaksi.

Esitämme, että lausunnolla olevan maksuehtotyöryhmän mietinnössä olevaa 10 a pykälää täydennetään esityksen jatkovalmistelussa seuraavasti:

Edellä 5 §:ssä säädettyä maksuajan enimmäiskeston noudattamista valvoo Etelä-Suomen aluehallintovirasto, jäljempänä aluehallintovirasto, kun velkojan liikevaihto tai sitä vastaava tuotto viimeksi päättyneeltä tilikaudelta on alle 2 miljoonaa euroa ja velallisen liikevaihto tai sitä vastaava tuotto viimeksi päättyneeltä tilikaudelta on vähintään 2 miljoonaa euroa taikka aina kun velallisen liikevaihto on yli satakertainen suhteessa velkojan liikevaihtoon. Jos velkoja tai velallinen kuuluu konserniin, liikevaihto- ja tuottorajoja arvioidaan konsernin liikevaihtotietojen perusteella.

Valvojan viranomaisen resurssit on turvattava

ESAVI, joka oli oikeusministeriön työryhmässä mukana, jätti työryhmän mietintöön eriävän mielipiteen. Virasto katsoo, ettei sen perinteiseen rooliin kuulu sellainen neuvotteleva ja sovitteleva rooli, kuin valvovalle viranomaiselle ollaan ensisijaisesti asettamassa. Lisäksi ESAVI tuo esille, ettei sillä ole valvontatehtävään riittäviä resursseja. Viranomaisen huoli tulee ottaa vakavasti.

Katsomme, että jo pelkästään viranomaisen asettaminen ehkäisee useampia potentiaalisia maksuehtolain 5 §:n rikkomistapauksia. Pidämme kuitenkin tärkeänä, että tulevalle viranomaiselle ohjataan ja korvamerkitään riittävät resurssit tehokkaan valvonnan takaamiseksi. Muussa tapauksessa valvontateho rapautuu ja ruuhkautuu, mitä ei voida pitää järjestelmän uskottavuuden ja pienten velkojayritysten kannalta toivottavana.

Toivonen Tiina
Suomen Yrittäjät ry